

AGENDA

algemeen bestuur

Datum	:	16 november 2016
Tijdstip	:	11.00 uur (na afloop vergadering Bestuurscommissie Veiligheid)
Locatie	:	Ridderzaal, Harlingertrekweg 58, Leeuwarden

Algemeen bestuur

Onderwerp	Bijlage	Doel
1. Opening		
2. Ingekomen stukken en mededelingen	Bijlage	Bespreken
3. Conclusies vergadering 13 juli 2016	Bijlage	Vaststellen
4. Tweede Bestuursrapportage 2016	Bijlage	Vaststellen
5. Uitkomsten operatie Stofkam	Bijlage	Vaststellen
6. Inventarisatie elementen kaderbrief (presentatie)		Bespreken
7. Rondvraag		
8. Sluiting		

O P L E G N O T I T I E I N F O R M E R E N D

Onderwerp	Wisselwerking tussen gemeenteraden en bovengemeentelijke samenwerking (rapport Rob)
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van het Algemeen Bestuur
Status	☐ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	F. Crone
Auteur	I. Rozemeijer
Bijlagen	1. conclusies rapport Wisselwerking
Vergaderdatum	16 november 2016
Agendapunt	2
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Dagelijks Bestuur
OR/GO	☐ OR ☐ GO

Kennisnemen van

De conclusies van het rapport 'Wisselwerking. Naar een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking'

Inleiding

De groei van bovengemeentelijke samenwerking kan grote consequenties hebben voor de kwaliteit van de democratische besluitvorming. Het advies Wisselwerking van de Raad voor het openbaar bestuur (Rob) geeft aan hoe de gevolgen beheersbaar kunnen blijven.

De oplossing voor het versterken van de democratische legitimiteit van samenwerking ligt volgens de Rob veel meer in het handelen van de deelnemers (cultuur) dan in formele regels (structuur). De Rob doet aanbevelingen aan alle spelers: raadsleden, griffiers, colleges, besturen van samenwerkingsverbanden, provincie, minister van BZK, regering en parlement (zie bijlage).

De Rob adviseert bestuurlijke en ambtelijke leiding van samenwerkingsverbanden om gemeenteraden proactief te betrekken bij belangrijke beleidsbeslissingen. Daarnaast kunnen zij zelf legitimiteit verdienen door zichtbaarheid en openheid te betrachten en in te spelen op verwachtingen uit de samenleving.

Kernboodschap

Gelet op bovenstaande aanbevelingen aan samenwerkingsverbanden is Veiligheidsregio Fryslân op de goede weg. Via bilateraal en plenair overleg op zowel ambtelijk als bestuurlijke niveau is er regelmatig aandacht voor de onderlinge verhoudingen en het tijdige informeren over ontwikkelingen bij de VRF. Wij zijn ons ervan bewust dat deze thema's continue aandacht verdienen. Daarom vindt er in de periode november 2016-april 2017 weer een roadshow plaats langs gemeenteraden en verschijnt medio november een eerste digitale nieuwsbrief, specifiek gericht op Friese raadsleden.

Daarnaast beschouwt de VRF-organisatie het als een belangrijke taak om de ontwikkelingen in de (netwerk)omgeving te volgen en hierop te anticiperen. Dat gebeurt in overleg met het Dagelijks Bestuur, het Algemeen Bestuur en in regionaal verband.

Consequenties

Het rapport Wisselwerking bevestigt onze koers en de noodzaak om alert te blijven op de samenwerking met de gemeenteraden. De VRF-organisatie blijft zich daarom inzetten voor goede verhoudingen en tijdige informatieverstrekking.

Aanvullende suggesties vanuit het AB die de wisselwerking tussen de gemeenteraden en de VRF kunnen bevorderen, zijn uiteraard welkom.

Verder organiseren wij - indien daarvoor belangstelling bestaat bij uw bestuur – graag eens een sessie om nader van gedachten te wisselen over het thema democratische legitimiteit bij bovengemeentelijke samenwerking.

Communicatie

Aanbevelingen Raad voor het openbaar bestuur (uit rapport Wisselwerking 2015)

Aandacht voor de wisselwerking vergroot de democratische legitimiteit van samenwerking.

Gemeenteraden ervaren een afstand tot regionale samenwerkingsverbanden. Terecht of niet, het gevoel dat ze zich pas mogen uitspreken als de regionale besluitvorming al is voortgeschreden, heeft een remmende invloed op samenwerking. De afstand van gemeenteraden tot de regionale besluitvorming wringt des te meer nu er op regionaal niveau over belangrijke strategische vraagstukken wordt beslist en politiek gevoelige taken op het gebied van sociaal beleid op regionaal niveau worden uitgevoerd.

Kernaanbeveling

Met meer aandacht van gemeenteraden voor een betere wisselwerking tussen gemeenteraden en bovengemeentelijke samenwerking wordt de democratische legitimiteit versterkt.

De Raad werkt de kernaanbeveling uit in de richting van de verschillende actoren binnen het openbaar bestuur die van doen hebben met het vraagstuk van democratische legitimiteit van samenwerken: gemeenteraden, raadsgriffiers, colleges van B&W, besturen van samenwerkingsverbanden, de provincie, de minister van BZK, regering en parlement

1. Gemeenteraden

a) Geef aandacht aan het vertalen van vragen en problemen van de samenleving in bestuurlijke oplossingen.

Gemeenteraden ontwikkelen schakelkracht, het vermogen om lokale belangen én regionale belangen te behartigen.

Hoe dan?

Weet wat er speelt. De gemeenteraad als vertaalbureau. Gemeenteraden vervullen hun rol als vertegenwoordiger van de samenleving door wat leeft in de buurt, de wijk, de gemeente te vertalen naar het bestuur van de gemeente en in regionaal verband. Zo geef je richting aan de vragen en problemen die in de samenleving spelen, zo stuur je een college en een regionaal samenwerkingsverband aan.

b) Verdeel de aandacht goed en bepaal de strategische positie.

Gemeenteraden sturen actief op beleidskeuzes die regionaal spelen en wachten niet (meer) af tot colleges gemeenteraden informeren over de ontwikkelingen die bij samenwerking spelen. Samen met de andere deelnemers aan samenwerkingsverbanden nemen gemeenteraden ten aanzien van regionale samenwerking een houding aan van anticiperen, leren, gezamenlijk evalueren, ontwikkelen en waar nodig aanpassen.

Hoe dan?

Gemeenteraden stellen zich actief op en laten keuzes over samenwerking niet als noodlot over zich heen komen. Inventariseer waar op regionaal niveau de politieke component zwaar weegt. Ga deze confrontatie niet uit de weg! Benoem de politieke risico's van samenwerking, omdat er tussen deelnemende gemeenten beleidsmatige verschillen van inzicht zijn, omdat er grote financiële belangen spelen of omdat het in het verleden mis is gegaan. Anticipeer daarop en prioriteer de samenwerkingsverbanden waarvan de politiek vindt dat de maatschappelijke belangen het grootst zijn. Richt daar de aandacht op van de gemeenteraad. Zorg ervoor dat de informatie over de beleidsmatige verschillen, financiële belangen of missers en incidenten op peil is. Organiseer desnoods zelf als deelnemende gemeenteraden de informatiepositie door gezamenlijke informatiesessies te beleggen, door besturen van samenwerkingsverbanden uit te nodigen om toelichting te geven over wat ze doen en hoe ze het doen, of door rekenkamers te vragen onderzoek

te doen naar de resultaten van beleid. Spreek een agenda af waarin deze opbrengsten worden gegoten in politieke besluitvorming. Zorg daarbij voor ondersteuning door de raadsgriffier (zie ook hierna).

Sommige samenwerkingsverbanden zijn niet politiek gevoelig, presteren redelijk tot goed en zijn gezien de financiële omvang van minder groot belang. Deelnemers kunnen onderling afspreken om de aandacht voor deze samenwerkingsverbanden te verdelen, bijvoorbeeld door overeen te komen dat één van de deelnemende gemeenteraden het laaggeprofileerde samenwerkingsverband in de gaten houdt. Pas als er een probleem is dat grotere politieke aandacht vraagt kan worden 'opgeschaald' naar de andere gemeenteraden.

c) Heb aandacht voor de regels van het spel.

Gemeenteraden spreken met elkaar in regionaal verband spelregels af over informatievoorziening en vergaderagenda's van alle gemeenteraden en het regiobestuur, zodanig dat de deelnemende gemeenteraden op hetzelfde moment over dezelfde informatie beschikken.

Hoe dan?

Stem de lokale vergadersystematiek van de deelnemende gemeenteraden in het regionale samenwerkingsverband op elkaar af, bijvoorbeeld door een regionale agendacommissie en een regionale termijnagenda in te stellen, die ervoor zorgen dat regionale beslisstukken op het juiste moment in de juiste vorm bij gemeenten terecht komen.

d) Heb aandacht voor de vorm.

Gemeenteraden kiezen voor de juiste juridische vorm voor het samenwerkingsverband.

Hoe dan?

Samenwerken doen gemeenten vanuit een bepaald belang en met een bepaald doel voor ogen en daarbij is het zoeken naar de juiste vorm. Gemeenten kiezen soms voor een privaatrechtelijke variant, vanwege de grotere flexibiliteit die dit zou bieden. Bij het aangaan van samenwerkingsverbanden kiezen gemeenteraden voor publiekrechtelijke samenwerking boven privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden, omdat de democratische legitimiteit beter is verzekerd langs de publiekrechtelijke weg van de Wgr. Binnen de Wgr zijn verschillende opties mogelijk om de samenwerking vorm te geven, beschouw ze als een soort 'huwelijkse voorwaarden'. Met afspraken over stemverhoudingen en kosten. En over het beëindigen van het huwelijk, het uittreden uit de gemeenschappelijke regeling. Maak die afspraken, anders is samenwerking als *Hotel California*: je kunt uitchecken wanneer je wilt, maar je kunt de regeling niet verlaten!³²

2. Raadsgriffiers

Neem de rol aan van procesadviseur.

Raadsgriffiers treden op als procesadviseur door de gemeenteraad te ondersteunen bij de bepaling van zijn strategische positie.

Hoe dan?

Raadsgriffiers bevorderen de bestuurscultuur van de gemeenteraad en de samenwerking met andere gemeenteraden. Samenwerken is vooral ook een kwestie van culturen op elkaar afstemmen. Raadsgriffiers treden op als oliemannetjes, die zorgen voor een klimaat van aanspreekbaarheid en verantwoording en die zorgen voor een transparante, open cultuur. De persoonlijkheid van de raadsgriffier speelt hierin een belangrijke rol. Niet politiek verdacht, goed geïnformeerd, mensenmens, weet de verbinding te leggen tussen oppositie en coalitie en binnen gepolariseerde verhoudingen. Gemeenteraden aanvaarden zo'n type.

Ook zorgen raadsgriffiers ervoor dat het kennisniveau van de gemeenteraad op peil is. Uit het onderzoek van Lianne de Blok voor dit advies blijkt dat na de gemeenteraadsverkiezingen kennis weglekt. Om dit tegen te gaan organiseren raadsgriffiers binnen een jaar na de verkiezing van de nieuwe gemeenteraad informatiebijeenkomsten over samenwerking.

3. Colleges van B&W

Wees open en transparant.

Hoe dan?

Colleges stellen gemeenteraden in staat tegelijk over dezelfde informatie te beschikken over het presterend vermogen van regionale samenwerkingsverbanden. Het college legt uit eigen beweging verantwoording af. In het belang van goed bestuur, maar ook uit welbegrepen eigenbelang, want een niet goed geïnformeerde gemeenteraad maakt het afleggen van verantwoording door het college aan de gemeenteraad aanmerkelijk ingewikkelder. Open en transparant doet ook recht aan één van de grootste grieven die uit het onderzoek voor de Raad naar voren is gekomen: dat het besluitvormingsproces en de verantwoordingsstructuur van gemeentelijke taken die op regionaal niveau worden uitgevoerd ondoorzichtig is.

4. Besturen van samenwerkingsverbanden

Wees responsief.

Hoe dan?

Besturen van samenwerkingsverbanden informeren gemeenteraden actief over plannen, resultaten en afwijkingen in de uitvoering. Besturen van samenwerkingsverbanden adopteren het handelingskader van het Handvest Publiek Verantwoorden. Besturen van samenwerkingsverbanden verdienen zelf legitimiteit door zichtbaarheid, openheid en het betrekken van verwachtingen van de samenleving.

Dit heet met een mooi woord responsief. Responsiviteit niet in de zin van 'men vraagt en wij draaien', maar van intelligent (netwerk-)bestuur met open oog en oor voor politieke en maatschappelijke ontwikkelingen, voor politieke en maatschappelijke sensitiviteit, en met een open instelling voor een betekenisvolle dialoog en participatie. Op die manier kan een vruchtbare verbinding tussen het politieke bestuur en samenwerkingsverbanden ontstaan.³³ Wie goed wil functioneren in het bestuur van een samenwerkingsverband moet investeren in de kwaliteit van de verbindingen met de samenleving en het politieke bestuur. Beschouw het als een eer om alle gemeenteraden goed te bedienen. Dat gaat om meer dan de formele besluitvorming alleen; maak gemeenteraden deelgenoot van de afwegingen waarvoor het samenwerkingsverband staat. Organiseer daarover het zinvolle gesprek op een zinvol moment. Op die vaardigheid tot wisselwerking en verbinding mag best worden geselecteerd als een kandidaat-bestuurder zich meldt of een nieuwe directeur wordt gezocht.

5. Provincie

Wees belangstellend.

Hoe dan?

Provincies hebben oog voor goed openbaar bestuur en breiden het financieel toezicht uit door meer aandacht te geven aan samenwerkingsverbanden. Dit is geen pleidooi voor meer formeel toezicht door de provincie, maar voor de rol als bewaker van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Stel jaarlijks een beeld op van de staat van regionale samenwerking in de provincie en voer daarover het gesprek met gemeenten en regio's. Andere meer informele instrumenten, waarmee de provincie – wanneer nodig – invulling kan geven aan haar rol als kwaliteitsbewaker, zijn bijvoorbeeld de bilaterale contacten van de Commissaris van de Koning als portefeuillehouder kwaliteit openbaar bestuur en de ambtsbezoeken vanuit zijn functie als rijksorgaan.

Het provinciaal financieel toezicht dient in dienst te worden gesteld van het horizontaal toezicht

door de gemeenteraden. Ga het gesprek aan met het gemeentebestuur en zorg er voor dat toezichtsbrieven van Gedeputeerde Staten de nodige aandacht krijgen van de gemeenteraad, bijvoorbeeld door te vragen naar een reactie hoe de toezichtsbrieven in de gemeenteraad is behandeld

6. Minister van BZK

Wees terughoudend, maar investeer wel in scholing en opleiding.

Hoe dan?

De minister van BZK bevordert in het kabinet dat wetgeving geen nieuwe verplichte vormen van samenwerking in het leven roept, tenzij een uitdrukkelijke uitzondering daartoe noopt. Van bovenaf opgelegde samenwerking wordt doorgaans niet als 'eigen' beschouwd, met alle negatieve gevolgen en gevoelens van dien.

De minister zorgt dat gemeenten tijd en ruimte krijgen om vorm te geven aan samenwerkingsverbanden op regionaal niveau. De minister volgt deze ontwikkelingen en kijkt op termijn of de Wgr aanpassing behoeft aan de praktijk. En de minister laat herindeling in beginsel over aan gemeenten.

Kennis en kunde over samenwerking is belangrijk. Door in scholing en opleiding van gemeenteraadsleden, griffiers, besturen en directie van samenwerkingsverbanden te investeren maakt de minister duidelijk dat het democratisch gehalte van samenwerking een extra inspanning vereist, waar hij financieel ruimte voor maakt.

De minister zorgt ook voor naleving van het adagium dat financiële verhoudingen de bestuurlijke verhoudingen volgen. Bij door het Rijk verplicht opgelegde regionale taken vindt de toedeling van middelen naar de regio plaats. Daar waar er sprake is van zuiver verlengd lokaal bestuur dient de toedeling van middelen plaats te vinden aan de individuele gemeenten.

7. Regering en parlement

Doordenk de taak en schaal van het openbaar bestuur.

Hoe dan?

De vraag naar de democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden in het sociale domein gaat in de kern over de gevolgen van grote decentralisaties voor de hoofdstructuur van het binnenlands bestuur. Daar wordt te weinig over nagedacht. De Raad wil het denken hierover door regering en parlement stimuleren. Vooral omdat normen van de wetgever en praktijken in gemeenten elkaar soms in de weg zitten. Lokaal weet men hier meestal pragmatisch mee om te gaan, maar landelijk worden echte keuzes vaak uit de weg gegaan. Hoe lokaal is lokaal bestuur als een substantieel deel van lokale bevoegdheden (en budgetten) naar regionale samenwerkingsverbanden zijn overgeheveld? Zonder meteen structuurdiscussies te bepleiten is het volgens de Raad wel nodig dat we opnieuw nadenken over de taak en schaal van het lokaal bestuur. Neem daarbij nog eens het advies ter harte dat de Raad eerder uitbracht over deze thematiek³⁴ en hou daarbij rekening met een terughoudende rol voor de nationale politiek. Want decentraliseren betekent eerst en vooral: loslaten!

De Raad beveelt regering en parlement aan een keer per jaar in de Tweede Kamer een debat te voeren over de Staat van de Lokale en Regionale Democratie, een kabinetsnota over het kabinetsbeleid voor wat betreft lokale en regionale onderwerpen. Dan bespreken het kabinet, de Tweede Kamer én de Nederlandse gemeenten de lokale en regionale agenda voor het lopende jaar.

Besluitenlijst algemeen bestuur Veiligheidsregio Fryslân

Datum : 13 juli 2016
Locatie : Veiligheidsregio Fryslân, Leeuwarden, de Ridderzaal

Aanwezig:

F.J.M. Crone (voorzitter)

H.H. Apotheker (lid DB, pfh. BRW)

T. van Bekkum (lid DB, pfh. F/P)

W. van den Berg

B. Bilker

J.R.A. Boertjens

G. Gerbrandy

S. Heldoorn

A. de Hoop

J. Liemburg

G. van Klaveren

H. Oosterman

H. Rijpstra

W.R. Sluiter

C. Schokker-Strampel

T. van der Zwan

E. van Selm

J.B. Wassink

F. Bolhuis (Provinsje Fryslân)

G. Veenstra en H. Thomassen (OM)

W.K. Kleinhuis (algemeen directeur /commandant brandweer/secretaris)

M.I. de Graaf (directeur Publieke Gezondheid)

J.H. Oostinga (directeur bedrijfsvoering)

I.L. Rozemeijer (directiesecretaris)

Afwezig:

D.A. Fokkema (lid DB; pfh GGD)

G. Krol

P Maasbommel (lid DB; pfh IFS)

T. van Mourik

F. Veenstra

D.J. Stellingwerf

M.C.M. Waanders

E.A. van Zuijlen

P. van Erkelens (waterschap)

1. **Opening en mededelingen**

De voorzitter opent de vergadering om 11.10 uur.

2. **Conclusies vergadering 17 maart 2016**

Het algemeen bestuur besluit: *de conclusies ongewijzigd vast te stellen.*

3. **Eerste bestuursrapportage 2016**

Dhr. Van den Berg vraagt naar opbouw personeel bij GGD. Mw. De Graaf meldt dat er aandacht is voor strategische personeelsbeleid.

Het algemeen bestuur besluit: *de eerste bestuursrapportage 2016, de 2^e begrotingswijziging 2016 en de investeringskredieten 2016 vast te stellen.*

4. **Jaarrekening 2015/begrotingswijziging 2016/begroting 2017**

Dhr Kleinhuis meldt dat dit keer ook de accountantsverklaring is toegevoegd aan de stukken.

Dhr Heldoorn kondigt aan dat de zienswijze van de raad wordt nagezonden.

Het algemeen bestuur besluit: *de jaarrekening 2015 (inclusief voorgestelde resultaatbestemming), de programmabegroting 2017 en de eerste begrotingswijziging 2016 vast te stellen*

5. **Benoemen lid auditcommissie**

Het algemeen bestuur besluit: *dhr J. Bonnema te benoemen tot extern lid van de auditcommissie met ingang van 13 juli, voor een periode van 4 jaar*

6. Rondvraag

Hier wordt geen gebruik van gemaakt.

7. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 11.15 uur

Vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 16 november 2016

Voorzitter

Secretaris

F.J.M. Crone

W.K. Kleinhuis

CONCEPT

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	2 ^e bestuursrapportage 2016
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van het Algemeen Bestuur
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Tjeerd van Bekkum
Auteur	Erwin Plantinga
Bijlagen	1. Concept bestuursrapportage
Vergaderdatum	16 november 2016
Agendapunt	4
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	De bestuursrapportage is een co-productie van alle kolommen
OR/GO	☐ OR ☐ GO

Conceptbesluit

1. De tweede bestuursrapportage 2016 vast te stellen

Inleiding

Tweemaal per jaar legt het dagelijks bestuur verantwoording af over de in de begroting geformuleerde doelstellingen, en de daaraan gekoppelde middelen. In deze zogenaamde bestuursrapportage informeert het dagelijks bestuur over algemene ontwikkelingen en risico's die zich voordoen, en die mogelijk van invloed zijn op de resultaten van de veiligheidsregio, zowel positief als negatief.

Daarbij is het de insteek om alleen afwijkingen te melden, of risico's die mogelijk leiden tot afwijkingen. Mochten er thema's zijn die ook waardevol zijn om te delen, maar niet leiden tot een afwijking in de begroting, dan worden deze mondeling medegedeeld of gepresenteerd in de bestuurscommissies.

Beoogd effect

Het bestuur in positie brengen om tussentijds bij te sturen

Argumenten

1.1 De bestuursrapportage biedt tussentijds een moment om tot een integrale besluitvorming te komen

Het bestuur heeft een kaderstellende en controlerende rol voor de veiligheidsregio. Formeel zijn voor beide rollen één document verplicht, namelijk de begroting en de jaarrekening. Echter, in onze optiek biedt dit het bestuur niet voldoende inzicht om tussentijds bij te kunnen sturen.

Vandaar dat het dagelijks bestuur twee keer per jaar een bestuursrapportage opstelt, waarin een

stand van zaken wordt geschetst van de doelen en de middelen, aangevuld met actuele informatie en risico's. Met deze informatie kan het algemeen bestuur, indien nodig, ook gedurende het jaar interventies plegen.

Kanttelingen/risico's

Geen

Financiële consequenties

De eerste bestuursrapportage, met een terugkoppeling over de eerste vier maanden van het jaar, ging uit van een tekort van € 550.000. In deze bestuursrapportage blijkt deze prognose nog steeds actueel te zijn.

Vervolgaanpak/uitvoering

Om onnodige administratieve handelingen te voorkomen, is het voorstel om de gewijzigde gemeentelijke bijdrage nu niet te factureren, maar één definitieve afrekening te doen na vaststelling van de jaarrekening.

Communicatie

Geen

Besluit:

- niet vastgesteld
- ongewijzigd vastgesteld
- gewijzigd vastgesteld als volgt:

Kopie naar auteur

**Paraaf
secretaris:**

BESTUURSRAPPORTAGE

Januari - augustus 2016

1. Financiële samenvatting

Belangrijkste afwijkingen

Het geprognosticeerde resultaat is gelijk aan die van de eerste bestuursrapportage, namelijk € 550.000 negatief. De oorzaken zijn besproken in de Bestuurscommissies in maart 2016: € 200.000 om brandweermensen vakbekwaam te krijgen en te houden, en maximaal € 350.000 om de organisatieontwikkeling bij de GGD te stimuleren. Ook dit is ongewijzigd ten opzichte van de eerste bestuursrapportage. De afrekening vindt plaats bij de jaarrekening, wanneer het precieze tekort definitief bekend is.

2. Programma Gezondheid

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

De bestuurscommissie gezondheid van 10 maart 2016 heeft ingestemd met het op korte termijn implementeren van de organisatieaanpassing van de GGD. Met name het in gezamenlijkheid vaststellen van de teamresultaten/bijdragen aan de doelstellingen van de GGD (gemaakte afspraken met de gemeenten) vraagt intensief overleg en ondersteuning. Gevolg is dat de inschatting van de benodigde tijd niet voldoende is geweest en er dus extra kosten zullen moeten worden gemaakt om de doelstellingen van de organisatieaanpassing te realiseren. De bestuurscommissie heeft de Directeur Publieke Gezondheid de opdracht gegeven de financiële consequenties nauwlettend te volgen. Op basis van het bovenstaande is de verwachte prognose € 250.000 tot € 350.000 negatief.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Verhoogde asielstroom

Het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielstroom, dat de VNG en het Rijk eind april van dit jaar hebben gesloten, gaat onder andere over extra inzet op gezondheid voor vergunninghouders. In de uitwerking gaat het hierbij specifiek om gezondheidsbevordering, jeugdgezondheidszorg en infectieziektebestrijding. GGD Fryslân merkt dat met name op de jeugdgezondheidszorg extra druk ontstaat door verhoogde instroom van kinderen van vergunninghouders. Om goede zorg te kunnen leveren is voor deze groep een extra contactmoment nodig in de vorm van een huisbezoek, waarbij vaak inzet van een tolk noodzakelijk is. Het is niet gelukt een voorstel ter zake voor te leggen aan de bestuurscommissie gezondheid van oktober. Dit is nu voorzien voor de bestuurscommissie van december a.s.

Epidemiologie

Het onderzoek naar gezondheid en leefgewoontes onder volwassenen en ouderen in Fryslân is recent van start gegaan. De omvang van de uitdraag is in onze regio verhoogd ten behoeve van het doen van uitspraken op het niveau van de gebiedsteams. Of dit lukt is afhankelijk van de respons op de uitgezette vragenlijsten. De eerste resultaten worden bekend in het eerste halfjaar van 2017. Structurele uitvoering van onderzoeken op gebiedsniveau leidt tot extra kosten. Een en ander wordt meegenomen in het kader van Operatie Stofkam.

Rijksvaccinatieprogramma

Per 2018 komt de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) deels onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten. Voor de overheveling van middelen naar het Gemeentefonds heeft het Ministerie van VWS een voorstel voor advies voorgelegd aan de VNG.

De VNG onderschrijft de hoofdlijnen van het voorstel. Het voorstel gaat niet gepaard met kortingen hetgeen betekent dat de huidige vaccinatiegraad uitgangspunt is. De VNG plaatst o.a. kanttekeningen bij het voorgestelde macrobudget (rekening houden met loon- en prijsindexatie) en pleit voor financiële duidelijkheid in de decembercirculaire van 2016 (in plaats van de meicirculaire van 2017).

Om gemeenten te ondersteunen bij hun nieuwe taak komt er een ondersteuningsprogramma voor gemeenten en wordt er een handreiking ontwikkeld.

Stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid

Vanuit haar systeemverantwoordelijkheid voor de publieke gezondheid is het Ministerie van VWS het stimuleringsprogramma Betrouwbare Publieke Gezondheid gestart. Insteek is het borgen van samenhang, kwaliteit en uniformiteit in een landelijk systeem van GGD'en. Eén van de onderdelen van het genoemde programma is het ontwikkelen van veldnormen. De verwachting van het ministerie is dat het traject van het ontwikkelen/vaststellen van de veldnormen eind 2017 is afgerond. De veldnormen kunnen alsdan worden meegenomen in de 3e tranche wijziging Wet Publieke Gezondheid.

Een ander onderdeel van het programma betreft het versterken van de capaciteit van GGD'en en om het lokale bestuur te adviseren, op basis van betrouwbare informatie en analyses die zijn toegesneden op de regio, de gemeente of de wijk. Hiervoor wordt een consortium van Academische Werkplaatsen Publieke Gezondheid opgericht onder leiding van het RIVM. Van de GGD'en wordt verwacht dat zij een bijdrage leveren aan deze Academische Werkplaatsen. Daarnaast staat doorontwikkeling van de eigen

Academische Werkplaats op de agenda. Deze wordt eind 2016 geëvalueerd, op basis waarvan besloten wordt over de wijze van continuering.

Voor de Jeugdgezondheidszorg zijn de taken vastgelegd in het Landelijk Professioneel Kader, dat is gebaseerd op het wettelijk basistakenpakket JGZ. GGD Fryslân voldoet op dit moment niet volledig aan deze norm.

3. Programma Crisisbeheersing

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Geen.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Grootschalige Geneeskundige Bijstand (GGB)

In Noord-Nederland (waaronder de "vaste wal" van Fryslân) is in 2015 een project gestart onder leiding van de Regionale Ambulance Voorzieningen met als doel om het landelijke model GGB ("een nieuwe werkwijze voor geneeskundige bijstandsverlening bij grootschalige incidenten") te implementeren. De planning is er op gericht om dit in 2016 af te ronden.

Na de implementatie op de vaste wal is gestart met een vergelijkbaar project op de Waddeneilanden ("Friese Waddeneilanden + Texel"). De implementatie heeft raakvlakken met de processen, mensen en organisaties van de RAV'en, Veiligheidsregio's (GHOR), het Rode Kruis en de Waddengemeenten. Elk van deze partijen heeft een verantwoordelijkheid voor het implementeren van het model binnen zijn eigen organisatie.

In het kader van beide projecten ("vaste wal en eilanden") worden nieuwe overeenkomsten gesloten tussen onder andere Veiligheidsregio Fryslân en de Regionale Ambulance Voorziening; uit deze overeenkomsten vloeien financiële verplichtingen voort voor de veiligheidsregio.

In het traject zitten nog enkele onzekere factoren; ons streven is er op gericht om binnen de huidige budgetten te blijven.

4. Programma Brandweer

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

De verwachting van het eindresultaat 2016 is een voorzien financieel tekort van € 200.000. Dit staat gelijk aan de prognose in de viermaands bestuursrapportage. De overschrijding van het budget ontstaat door een tekort op de portefeuille vakbekwaam worden. Conform afspraak in de bestuurscommissie Veiligheid van 17 maart 2016 wordt dit voorziene tekort gedekt door middel van aanvullende financiering van de deelnemende gemeenten. De definitieve financiering vindt plaats na vaststelling van de jaarrekening.

Ontwikkelingen en risico's

Dekkingsplan

Voor het afhechten van het Dekkingsplan 1.0 zijn de markante objecten, de objecten boven de 18 minuten en de hoog risicogebieden (opnieuw) in beeld gebracht. Het resultaat betreft verder een motivering en maatregelenpakket voor die gebouwen in Fryslân waar de brandweer voorzienbaar niet binnen de normtijd aanwezig is. Na akkoord van de stuurgroep wordt de motivering en het maatregelenpakket in de Bestuurscommissie Veiligheid van 16 november 2016 voorgelegd.

Naast het afhechten van Dekkingsplan 1.0 wordt gewerkt aan de ontwikkeling van Dekkingsplan 2.0. In de bestuurscommissie van 3 december 2015 is vastgesteld dat de huidige begroting van Brandweer Fryslân leidend is voor de ontwikkeling van Dekkingsplan 2.0. Het streven is om binnen dat kader de dekking te optimaliseren, de veiligheid te vergroten en waar mogelijk de brandweezorg effectiever en efficiënter te maken. Uitkomsten van het Dekkingsplan 2.0 zijn onder andere input voor het meerjareninvesteringsprogramma (MIP), vakbekwaam worden en vrijwilligersvergoeding. Vaststelling van het Dekkingsplan 2.0 door het Algemeen Bestuur is voorzien in december 2017 en de financiële consequenties worden in de kaderbrief van 2018 en in de begroting van 2019 opgenomen.

Meerjareninvesteringsplan (MIP)

Bij de regionalisering heeft het bestuur gekozen om uit te gaan van de historisch gegroeide kapitaallasten. Hiermee heeft het bestuur bij de start van Brandweer Fryslân op 1 januari 2014 een verwacht tekort op de kapitaallasten geaccepteerd van € 1,3 miljoen en is het onderwerp van gesprek in het bestuur hoe dit verwachte tekort kan worden opgevangen. De omgang met en omvang van dit potentiële tekort is afhankelijk van de resultaten van dekkingsplan 2.0. Immers, hiermee ontstaat een beredeneerde grondslag voor de toekomstige kapitaallasten. In afwachting van de uitkomsten worden investeringen nu zo gespreid, dat de continuïteit blijft geborgd en het tekort zich niet voordoet voordat het dekkingsplan is vastgesteld. Met deze spreiding en het voorgenomen nieuwe afschrijvingsbeleid verwachten we nu niet voor 2020 een tekort te presenteren op de kapitaallasten.

Vakbekwaam worden

In de bestuurscommissie van 17 maart 2016 is opdracht gegeven om de huidige paraatheid in stand te houden en is ingestemd met het werven en opleiden van aanvullend personeel bovenop de huidige financiële middelen. Het beeld daarbij was dat het tekort in 2016 al € 389.000 kan bedragen, welke daarna oploopt tot structureel zo'n € 800.000. Deze uitzetting is inclusief de hogere vrijwilligersvergoeding die betaald moet worden voor de extra opleidingsuren. In navolging op de bestuurscommissie is in overleg met Brandweeropleidingen Noord BV (BON) een aantal aanvullende opleidingen afgesproken om te kunnen voorzien in de behoefte aan vakbekwaam personeel.

Om de financiële consequenties van de opleidingen te kunnen blijven monitoren is een model opgesteld waarin de aanvullende kosten, verdeeld over diverse jaren, inzichtelijk worden. De benodigde financiën voor de aanvullende opleidingen in 2016 bedragen naar verwachting € 200.000. De reden dat deze afwijkt van de eerder verwachte € 389.000 is dat er enerzijds met de BON duidelijkere afspraken zijn gemaakt over de wijze van factureren en anderzijds het restant binnen de bestaande begroting kan worden opgevangen.

Vrijwilligersvergoeding

Naar verwachting wordt het budget ook dit jaar ruim overschreden met € 450.000. Dit is inclusief de afdracht van de inkomensafhankelijke bijdrage zorgverzekeringswet. De overschrijding wordt deels veroorzaakt door de extra opleidingsuren voor de portefeuille 'vakbekwaam worden' en deels door het

betrekken van de vrijwilligers bij de regionale brandweerorganisatie. Het tekort wordt binnen de bestaande begroting met incidentele middelen opgevangen.

Voor de vrijwilligersvergoeding geldt dat Dekkingsplan 2.0 antwoord gaat geven op vragen als de noodzakelijke bezetting van elke post, de geoefendheid van de vrijwilliger en de daarbij behorende normen. Daaruit vloeit voort dat er beter antwoord op de vraag kan worden gegeven wat een vrijwilliger gaat kosten op basis van kengetallen, en wat dus het benodigde budget zou moeten zijn.

Arbeidshygiëne

Uit de inspectieronde gehouden door de inspectie SZW bij meerdere veiligheidsregio's is gebleken dat de brandweer in het algemeen onvoldoende zorgvuldig omgaat met arbeidshygiëne van de medewerkers (vervuiling door rook en roet).

Voor de repressieve medewerkers is een handelingsperspectief ontwikkeld, in een meerjaren actie - en implementatieplan. Deze wordt gefaciliteerd door de ondersteunende afdelingen. Hierbij worden momenteel de financiële gevolgen van de verschillende varianten inzichtelijk gemaakt, welke begin 2017 voor besluitvorming worden voorgelegd. De benodigde uitzetting wordt geduid in de Kaderbrief 2018-2021.

Structureel Terugbrengen Onechte en Ongewenste Meldingen (STOOM)

Sinds 2012 wordt door veiligheidsregio's en meldkamers samengewerkt aan STOOM. Inzet is om het aantal ongewenste en onechte meldingen van automatische brandmeldinstallaties terug te dringen. Dit doen we door in overleg met de abonnee vrijwillige aansluitingen om te zetten naar een particuliere alarmcentrale, toezicht te houden op de verplichte abonnees om zo de kwaliteit van de installatie te verhogen en het verifiëren van meldingen door de meldkamer voordat de brandweer wordt gealarmeerd. Ten opzichte van dezelfde periode in 2015 is er een forse daling te zien van het aantal automatische brandalarmeringen (-58%) en daadwerkelijke uitrukken van de brandweer (-34%).

BrandVeilig Leven (BVL)

Via verschillende BVL-activiteiten wil Brandweer Fryslân - in afstemming met de gemeenten en in nauwe samenwerking met verschillende ketenpartners - de Friese samenleving van jong tot oud bewust maken van de gevaren van brand, hoe brand kan worden voorkomen en wat te doen wanneer er onverhoopt toch brand uitbreekt. Ruim 50 brandweermedewerkers – zowel beroeps als vrijwilligers uit de blusgroepen – zetten zich hier voor in.

De BVL-activiteiten richten zich op verschillende doelgroepen: kinderen op de basisschool, studenten, woningeigenaren en -huurders, senioren, medewerkers en cliënten in zorginstellingen en eigenaren/gebruikers van bedrijfspanden. In de eerste 8 maanden van dit jaar zijn onder het motto 'jong geleerd is oud gedaan' 183 gastlessen brandveiligheid gegeven aan de bovenbouwgroepen van de Friese basisscholen. Daarnaast zijn regio-breed 100 doelgroepgerichte voorlichtingen verzorgd bij onder meer verschillende Verenigingen van Eigenaren, wijkverenigingen, dorpsbelangen, ouderenbonden, het middelbaar onderwijs en hogeschool-studenten. Via de pilot 'Geen Nood Bij Brand' heeft het aspect brandveiligheid in de intramurale zorg onze aandacht. Allemaal preventieve activiteiten gericht op minder incidenten, minder slachtoffers en minder schade.

BON

De afgelopen jaren hebben de drie Noordelijke veiligheidsregio's samen met de BON gewerkt aan het verbeteren van de financiële situatie van de BON. In de laatste bestuursvergadering van de BON is door het bestuur vastgesteld dat de BON weer een financieel gezonde organisatie is. Hierdoor is de BON toekomstbestendig en is het in staat om de veiligheidsregio's optimaal te bedienen. Het risico voor terugval is klein aangezien de drie noordelijke veiligheidsregio's een 'gedwongen winkelnering' hebben afgesproken.

5. Programma Organisatie

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

De verwachting is dat het financieel resultaat van programma Organisatie aan het einde van het jaar rond € 0 bedraagt.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Operatie Stofkam

Op 17 maart heeft het algemeen bestuur aan de auditcommissie de opdracht gegeven voor de uitvoering van 'Operatie Stofkam'. Doel van het project is om te beoordelen of de ramingen binnen de begroting realistisch zijn. In juni is de auditcommissie gestart met dit project.

De voorlopige resultaten laten zien dat slechts een klein aantal budgetten niet realistisch in de begroting staan. In sommige gevallen betekent dit dat het budget verhoogd moet worden, in andere gevallen kan het budget juist omlaag. Deze plussen en minnen leiden bij ongewijzigde vaststelling per saldo tot een verlaging van de begroting. Hier liggen nog wel enkele bestuurlijke keuzes ten grondslag.

In Operatie Stofkam is ook gekeken naar risico's die ertoe kunnen leiden dat budgetten in de toekomst niet meer toereikend zijn. De definitieve resultaten, inclusief het overzicht van risico's, presenteert de commissie op 16 november aan het algemeen bestuur, waarmee het tevens input is voor de kaderbrief 2018-2021.

Implementatie Wet meldplicht datalekken

Sinds 1 januari 2016 is de Wet meldplicht datalekken van kracht. Doel van de wet is om het aantal datalekken te voorkomen, en, mocht er toch sprake zijn van een datalek, om de gevolgen hiervan te beperken. Dit vraagt om een aantal maatregelen, zowel technisch, procedureel, contractueel als ook gedragsmatig. De extra inspanning om deze maatregelen tot uitvoering te brengen, verwachten we dit jaar incidenteel op te kunnen vangen.

Om hier structureel vorm aan te geven, wordt in de kaderbrief € 70.000 gevraagd als nieuw beleid. De middelen worden ingezet voor een functionaris gegevensbescherming en privacy coördinator en aanvullende ICT middelen voor databeveiliging.